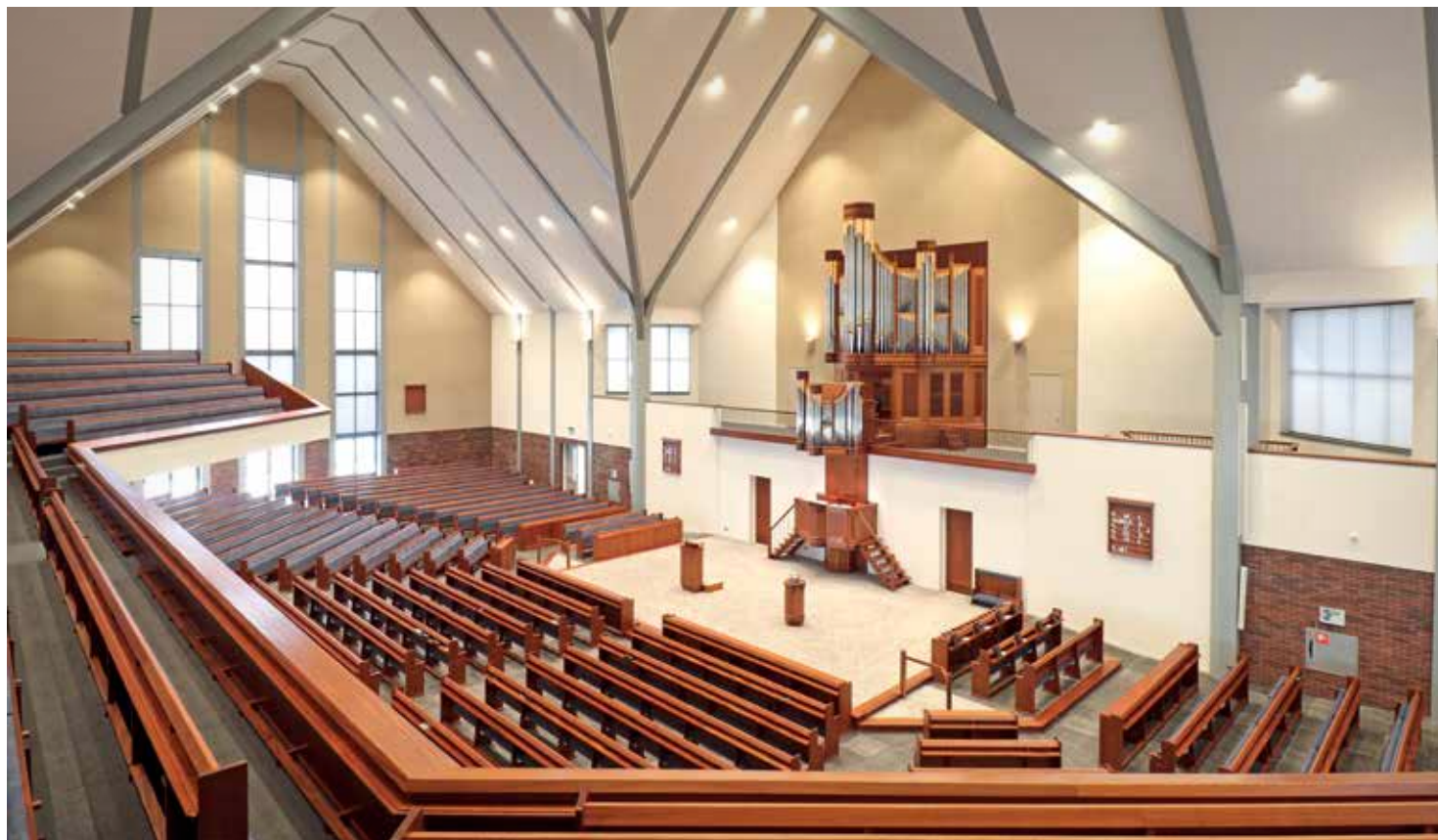

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Opheusden

18/06/2020
jaargang 98

nr **38**

Van 1970 tot 2003 wordt de gemeente van Opheusden gediend door ds. J. Karens. Als hem bij zijn tachtigste verjaardag, op 24 december 2000, gevraagd wordt naar zijn liefste plekje, wijst hij naar de preekstoel: 'Daar is m'n liefste plekje. Er is wel veel opzien, iedere keer als ik de kanseltrap beklim, maar als de Heere overkomt, is er geen beter werk dan Zijn Woord te verkondigen. Om anderen de weg

te wijzen, de weg waarlangs Adam wordt gekend en waar er plaats wordt gemaakt voor Christus en Zijn gerechtigheid. Op de preekstoel is God weleens goed voor een slechte dominee'. Gevraagd naar zijn hoogste verlangen, merkt hij op: 'Om in 's Vaders gunst met Hem gemeenzaam te mogen zijn. Dat leeft niet iedere dag, maar is wel het uitzien. Dan is het m'n zielsverlangen om ontbonden te zijn en bij Hem te wezen'.

Geen andere Naam onder de hemel

Er staan drie mannen voor het Sanhedrin. Ze worden verhoord. Wat was er gebeurd? Petrus had in de Naam van Jezus Christus de kreupele bij de poort wonderlijk genezen. De kreupele had geen aalmoes gekregen, maar was genezen van zijn kwaal en hij gaf God de eer.

En de zaligheid is in geen Anderen; want er is ook onder den hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden.

Handelingen 4:12

Als het volk dan toeloopt, mag Petrus van zichzelf afwijzen. Hij wijst de zonde aan die zij bedreven hadden toen zij de Vorst des levens gedood hadden. Maar God had Hem opgewekt en in Zijn kracht had Petrus nu deze zieke genezen. Petrus verklaart dat de Schriften vervuld moesten worden en roept op tot bekering. Hij mag met grote vrijmoedigheid spreken en de Heere komt erin mee. Maar waar de Heere werkt, daar bouwt satan zijn kapel. Het ware werk Gods wordt altijd beproefd en bestreden. Ze worden gevangen genomen en een nacht in de gevangenis gezet. Het Woord Gods moest zwijgen, die ene Naam mocht niet verkondigd worden.

Wat een beproeving voor de discipelen, die de opdracht hadden gekregen om die ene Naam te verkondigen aan alle creaturen. Nu zitten ze na een korte tijd al in de gevangenis en kunnen ze niet meer uitgaan om Zijn Naam te verkondigen. Al werkte de Heere krachtig en werden er velen toegebracht. Christus had het voorzegd: 'Maar wacht u voor de mensen; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen'. Daarbij had Hij ook beloofd dat zij niet bezorgd behoeften te zijn wat zij spreken zouden: 'En bedenkt het niet; maar zo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest' (Mark. 13:11).

Voor het Sanhedrin

Wat hebben Petrus en Johannes dat mogen ervaren, toen zij de volgende morgen voor het Sanhedrin gebracht werden om

verhoord te worden. Ze worden niet verhoord vanwege een misdaad, maar om een weldaad aan een ziek mens gedaan. Nu mag Petrus, die nog maar kortgeleden bevreesd was voor een dienstmaagd en zijn Meester tot driemaal toe verloochend had, staan in de kracht des Heiligen Geestes. Onbevreesd wijst hij de zonde aan: 'Dien gij gekruist hebt, Welken God van de doden heeft opgewekt'. De Steen Die door de bouwlieden veracht is, is die Steen waarvan Jesaja al gesproken heeft: 'Zie, Ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefden Steen, een kostelijken Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is' (Jes. 28:16). Deze Steen is tot een Hoofd des hoeks geworden.

'En de zaligheid is in geen Anderen; want er is ook onder den hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden.' Wat een diep afsnijdend woord. O Sanhedrin, ook jullie kunnen alleen zalig worden door deze ene Naam. Jullie afkomst, besnijdenis en eigengerechtigheid zullen jullie niet baten. Daarmee kunt u de hemel niet verdienen, de zonde niet verzoenen en de schuld niet wegnemen. Bent u er al aan ontdekt? Hier staat diezelfde Petrus in de kracht des Geestes en roept het hun toe: 'En de zaligheid is in geen Anderen'.

Dat gold voor het Sanhedrin en geldt ook voor u en mij. Alleen door Christus zult u zalig kunnen worden. Dan moet een heel mens ertussenuit, met al zijn zonde, ongerechtigheid en eigengerechtigheid. Wat is dat een les om te leren, dat er van u en mij niets bij kan. Dat het soevereine genade is naar het vrijmachtig welbehagen Gods. Daar komt nu alles tegenop en bovenal mijn eigen vlees. Maar eeuwig wonder als de Heere in- en overwint en als zo'n ontdekte zondaar alles kwijtraakt waar hij op rustte of waarvan hij een grond maakte voor de eeuwigheid. Om dan als een verloren zondaar openbaar te komen, die op alles de dood moet schrijven, en te mogen horen: 'Want er is ook onder den hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is'.

ds. K. Boeder,
Dirksland

In dit nummer

4 De inwoning van de Heilige Geest

6 De Heilige Oorlog [1]

20 Wedergeboorte en de enge poort bij Bunyan

- 2** Geen andere Naam onder de hemel
- 3** Leren op de school van Christus [25]
- 5** Noodzakelijke aanpassingen
- 8** Bijbelstudie [7] De zaligmakende genade
- 9** Commentaar: Bijbelteksten op een paleis
- 10** Verdwenen gemeente: Nijmegen [3]
- 11** Puriteinen in New England [5]
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 13** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [25]

De beloofde Zaligmaker

Die Naam heeft de Zoon van de Vader gekregen. Tot Maria werd gezegd: 'En zult Zijn Naam heten Jezus,' en bij Jozef werd er bijgevoegd: 'Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.' Hij is de beloofde Zaligmaker van Zijn Kerk, Die komen zou en gekomen is. Nu is er over de gehele wereld geen andere naam aan de mensen gegeven, door wie wij zalig kunnen worden.

Waar we ook wonen op deze wereld, in Nederland, Afrika, Papoea of waar dan ook, er is maar één Naam. Er is maar één Weg, Jezus Christus en Dien gekruisigd. 'Geen andere naam'. Daarbuiten is er geen mogelijkheid om voor God te bestaan. Het snijdt alles van de mens af. Als we op dat plekje terecht mogen komen, dan wordt waar wat Gods Woord ons zegt: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid. Dan wordt het omkomen aan onze kant en wordt die Naam niet alleen dierbaar en gepast, maar ook noodzakelijk. Om dan als een zondaar vergeving te mogen ontvangen, als een goddeloze gerechtvaardigd en als een vijand met God verzoend te worden op grond van het volbrachte werk van Christus. Hij is die Middelaar, Die aan het recht Gods volkomen heeft genoeggedaan. Daarom voegt Petrus er nog aan toe: 'Door Welken wij moeten zalig worden'. Buiten deze ene Naam komen we voor eeuwig om, want we zijn allen adamskinderen, die in zonde ontvangen en geboren zijn. Maar tegelijkertijd ligt er zoveel ruimte in die ene Naam, want in Zijn bloed kan de grootste zondaar behouden worden.

'Geen andere Naam'. Heeft die Naam al waarde voor u gekregen? Is de Persoon van de Zaligmaker al noodzakelijk geworden? De Pinkstergeest is uitgestort en gaat nog uit. Wat een wonder als we er iets van mogen verstaan en het bevindelijk geleerd mag worden: 'En de zaligheid is in geen Anderen', ook voor mij. Dan blijft verwondering en aanbidding over en dat voor zo een. De eeuwigheid zal niet te lang zijn om dat uit te wonderen. Zult u er ook bij zijn?

Ralph Venning

Deel II Zuigelingen

VII HUN ONDERWERPING AAN DE DOOP EN ANDERE INZETTINGEN

Hoe de zuigelingen zich houden aan de inzettingen

Welnu, deze zuigelingen houden zich aan de inzettingen in het verichten van hun plicht, maar helaas, op een erg gebrekkige manier. God kijkt echter over die zwakheden heen en aanvaardt hun intentie voor de daad, en vaak is Hij nog beter voor hen.

a. Ze zijn veel met de plichten bezig, maar maken er weinig van. Ze zijn, als ik het zo mag zeggen, vervuld met plichten, maar niet erg plichtsgetrouw.

Hun vluchten en smeken tot God levert erg weinig op. God weet het: ze staan nog steeds op hetzelfde punt en maken weinig voortgang. Ze luisteren en bidden veel. Ze horen voorschrift op voorschrift en regel op regel, ze stapelen de ene plicht op de andere, maar ze prutsen er maar wat mee en achteraf heeft het hun niets opgeleverd. De discipelen, die Christus Jezus zo vaak hoorden preken, waren toch net als de Hebreëen traag in het horen. Telkens weer moesten ze vragen naar de betekenis van deze of gene overduidelijke en glasheldere gelijkenis waarmee Christus hen onderwees, maar andere uitspraken begrepen ze niet. Ze wisten zo weinig van bidden af dat ze een formuliergebed nodig hadden, een richtlijn die hun voorgehouden werd.

b. Ze zijn erg geneigd om de godsdienst te beperken tot bepaalde plichten.

Ze zeggen, net als Petrus: 'Het is goed om hier te zijn', zonder te weten wat ze zeggen. Ze zijn geneigd om te denken dat er geen andere plichten zijn (en dat ze dus weinig anders moeten doen) dan luisteren en bidden. Als ik me een toespeling op de farizeeën mag veroorloven (Matth. 23:23) -ze zijn precies en stipt in het onderhouden van regels, maar gebrekkig als het gaat om de achterliggende moraal. Ze verwaarlozen te zeer de meer gewichtige dingen, zoals het geloof en de liefde.

c. Ze zijn geneigd om meer in instellingen en plichten te leggen en er meer van te verwachten dan God erin gelegd heeft.

Ze gaan naar hun plichten zoals Rachel naar Jakob: 'Geef mij kinderen of ik sterf'. Maar hun antwoord zou ook kunnen zijn, zoals Jakob Rachel antwoordde: 'Ben ik in de plaats van God? Als God sluit, wie kan dan openen?' Arme zuigelingen, als ze niet krijgen wat ze willen, dan worden ze knorrig en ontevreden: 'Waar moet ik naar luisteren, waarvoor bidden en waarop wachten?' Ze zochten vreugde, maar kregen die niet. Ze zochten een blijde klank, maar kregen die niet te horen. Ze gingen naar het feestmaal des Heeren als verzegelende instelling, maar kregen het zegel ervan niet afgedrukt.

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

De inwoning van de Heilige Geest

Inwonen, het kán niet dichterbij. Een verloren adamskind samen met de Heilige Geest als het ware onder hetzelfde dak.

v. A.

We zouden het zo niet durven uitdrukken wanneer de Heilige Schrift ons dit zo niet openbaart. Die spreekt zelfs over ons lichaam als een tempel van de Heilige Geest (1 Kor. 6:19). Dit als de vrucht van levendmakende genade. Onder dit 'tempeldak' wordt de Heilige Geest dus aanbeden en gediend. Als het goed is...

God met ons

Op de vraag wat het unieke van Pinksteren is, luidt het antwoord: 'Met Pinksteren is de Geest in de Kerk komen wónen'. Het gaat dus om de inwoning van de Heilige Geest. Maar wat is dan het verschil met de tijd daarvóór? Wat is het onomkeerbare van Pinksteren? Wat is er wezenlijk anders? De Pinkstergeest, Die niet slechts aan een zondaar werkt, maar zo wonderlijk teer, veel dichterbij: in u woont. Zo zegt de Zaligmaker het Zelf in Johannes 14 vers 17: De Geest der waarheid blijft bij ulieden en zal in u zijn. Dit ook volgens de belofte uit Ezechiël 36 vers 27: 'En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u'. Zo teer bevindelijk, zo rijk persoonlijk. Intiemer kan het niet! Wanneer zal dat het geval zijn? Dit is gebleken in de heilshistorie: 'En dit zeide Hij van de Geest, Denwelken ontvangen zouden die

in Hem geloven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was' (Joh. 7:39). Daar wordt deze inwoning van de Pinkstergeest bedoeld. Dit zou pas blijken, nádat Jezus alles volbracht had en in de heerlijkheid van Zijn Vader was. Dan lezen we: 'En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest' (Hand. 2:4).

God in ons

Deze inwoning des Geestes wordt in de nieuwtestamentische tijd ervaren als eerst de gangen van vernedering en verhoging van Sions Borg en Zaligmaker in het hart verheerlijkt zijn. Dat kan alleen, nádat een zondaar in de diepten van zijn verlorenheid op de komst van het Lam is geweest, als het bloed van het Lam is toegepast omdat met dit offer alles is volbracht, het bloed is aanvaard als genoegzaam voor de Rechter van hemel en aarde. Het Lam is nu zelfs 'in de troon Gods en des Lams' (Openbaring 22:1, 3). Deze wetenschap der heiligen leidt tot 'Pinksteren voor de ziel'. Dan wordt het zoals het daarvoor niet was, door de innigste toepassing van de Geest in het hart.

De vraag dringt na Pinksteren: wat gelooft gij van déze Heilige Geest?

'En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u'.
Zo teer bevindelijk,
zo rijk persoonlijk.
Intiemer kan het niet!

Noodzakelijke aanpassingen

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Deze rubriek heet niet meer "In goede orde", maar "...en met orde". Dat komt omdat de kerkordelijke uitgave "In goede orde" vervangen wordt door de nieuwe uitgave: "...en met orde".

Dat is het gevolg van besluiten op kerkordelijk terrein die genomen zijn door de laatstgehouden Generale Synode.

In het vorige artikel ging het hier reeds over. In dit artikel wordt nader ingegaan op enkele veranderingen in de DKO. Daarna hoopt ds. W. Silfhout in een slotartikel in te gaan op aanpassingen in de appelregeling.

Onveranderde principes

De Dordtse Kerkorde (DKO) geeft hoofdlijnen voor de kerkregering die aan de Bijbel ontleend zijn. De Heere regeert Zijn kerk door de ambten. De kerkenraad is dan ook het gezagsorgaan binnen de gemeente. Er zijn drie ambten: dienaar des Woords, ouderling en diaken. Men wordt ambtsdrager door verkiezing, goedkeuring door de gemeente (approbatie) en bevestiging. Bij het komen tot het predikambt hoort daar nog bij: de examinatie. Eigenlijk is er tweeërlei examinatie. Een student wordt kandidaat tot de heilige dienst nadat het examen van de Theologische School met goed gevolg is afgelegd, zodat het curatorium de kandidaat beroepbaar stelt. Nadat de kandidaat een beroep heeft aangenomen, moet hij examen voor de classis afleggen. Pas daarna mag hij bevestigd

worden. Immers, niet het curatorium of de Theologische School stelt in het ambt, maar dat doet de classis met bijstand van deputaten van de Particuliere Synode. Zulke principiële zaken worden door aanpassingen van de kerkorde niet veranderd. Zo zijn er meer zaken die uiteraard ongewijzigd blijven, zoals de plaats van de sacramenten en van de tucht. In de eredienst zingen we de psalmen en de bekende 'Enige Gezangen'. In de middag- of avonddienst blijft de catechismusprediking trouw aan de orde.

Maar er zijn ook zaken waarop aanpassingen nodig waren. Zo voorziet de oorspronkelijke DKO niet in een predikantenopleiding. Vroeger vond die op de universiteit plaats. Maar daarover was niets in de DKO geregeld. In de vernieuwde kerkorde is nu wel de plaats en de taak van de Theologische School en van het curatorium, met de benoeming van de docenten door de synode, vastgelegd.

Beter dan gewoonrecht

In de oude DKO staat dat ambtsdragers na twee jaar aftreden. De bekende professor Gisbertus Voetius, die zelf als jong predikant lid was van de Dordtse Synode, vond

dat al veel te kort. Toen hij enige jaren later hoogleraar werd in Utrecht, werd hij een zeer gezaghebbend theoloog, in binnen- en buitenland. Ook was hij toen dé gereformeerde kerkrecht deskundige. Hij was reeds van oordeel dat ouderlingen en diakenen eigenlijk vier of vijf jaar zouden moeten dienen.

Op dit punt is er door de eeuwen heen een praktijk gegroeid die behoorlijk afwijkt van de letterlijke tekst van de oude DKO. Nu is gewoonrecht ook recht en gezaghebbend. Zeker wanneer dit in handboeken kerkrecht een duidelijke plaats en een kerkordelijke onderbouwing gekregen heeft. Bij de herzieningen die nu door onze synode zijn vastgesteld, is een en ander helder geregeld. Ouderlingen en diakenen zijn na maximaal vier jaar aftredend. Als het naar het belang van de gemeente is, kan de aftredende herkiesbaar gesteld worden door de kerkenraad. Dat is niet iets nieuws onder ons. Wel is het goed dat dit nu niet alleen een goed en erkend gewoonrecht is, maar dat het in de tekst van de kerkorde een plaats heeft gekregen.

Zo is er meer te noemen. Onder ons hebben de consulent en de classiscontracta een bekende en goede plaats. In de oorspronkelijke DKO komen geen van beiden voor. Ook hier geldt: wel in het gewoonrecht en in erkende kerkelijke handboeken. Nu hebben ze ook een plaats in de artikelen van de kerkorde gekregen.

Er heeft best wel een grondige herziening plaatsgevonden. Daardoor zijn ook weglatingen en toevoegingen, waar eerder toe besloten was, echt in de kerkorde verwerkt. Reeds meteen vanaf 1907 waren bepalingen betreffende de invloed van de overheid in de kerk tussen haken geplaatst. Die zijn nu gewoon niet meer opgenomen. Ook hebben eerdere toevoegingen een plaats in de kerkorde gekregen, zoals de vaststelling dat het Bijbels huwelijk een verbintenis is van één man en één vrouw voor het leven aangegaan. Zo hebben ook het bestaan en de bevoegdheden en verantwoordingsverplichtingen van deputaatschappen een gewone plaats in de kerkorde gekregen.

Al met al was er ter synode heel wat door te nemen. Het is de wens dat het geheel dienstbaar mag zijn voor het kerkelijke leven, dat in het geestelijke leven wezenlijk tot uitdrukking komt.

(wordt vervolgd)

*De Heere regeert
Zijn kerk door de
ambten.*

De geschapen stad

Voordat we beginnen aan enkele 'momenten' uit het boek "De Heilige Oorlog" van John Bunyan is het goed kort stil te staan bij het ontstaan en het verstaan van dit boek.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Bunyan heeft van 1660 tot 1672 in de gevangenis te Bedford moeten verblijven, omdat hij niet mocht preken en geen belofte kon doen dit na te laten, wetend dat de Heere hem daartoe geroepen had. In die gevangenis was hij echter niet werkeloos. De Heere wilde zijn verstand zo verlichten dat daar "De Christenreis naar de eeuwigheid" (1678) en "De Heilige Oorlog" (1682) werden 'geboren'. Zo mogen we het ontstaan van deze boeken wel noemen! Dat maakt deze werken ook zo bijzonder. Want ze zijn niet ontstaan uit het verduisterd verstand van een verdorven mens, maar uit de praktijk van het geestelijk leven, gewerkt door de Heilige Geest, Die het verduisterd verstand verlicht heeft.

In 1645 had Bunyan in het leger gediend onder koning Karel. Van nabij heeft hij de hevige strijd meegemaakt bij de inname van de stad Leicester. Bunyan heeft in die strijd het beeld gezien van de mens zonder God. Ja, hij heeft zijn eigen beeld erin gezien! Want ook hij was van nature een vijand van God en leefde in oorlog met God. Hij diende de vorst der duisternis, zoals wij allen van nature doen en dacht er niet over die strijd ooit op te geven. Maar door het eenzijdig wonder van vrije genade moest ook Bunyan die strijd opgeven. Als de Heilige Geest zaligmakend intrek neemt in het hart van een verloren zondaar, dan wordt er een smekeling geboren. Dan komt er een andere strijd, namelijk tegen de zonde, de satan en ons eigen verdorven bestaan. Wel,

over die strijd gaat het in dit boek. Daarom heet het ook "De Heilige Oorlog". Geliefde lezer(es), kennen wij deze heilige oorlog? Dat is de vraag die we onszelf moeten stellen. Daarop moeten we niet al te gauw 'ja' zeggen, maar onderzoeken of dat nu werkelijk zo is. Een mens kan zich zo gemakkelijk bedriegen, omdat ons hart boordevol bedrog zit! In dit boek wordt zo helder gesepareerd. Dat wil zeggen: onderscheid gemaakt tussen de 'goede' en de 'slechte' strijd.

Verstaan

Dat brengt bij de vraag hoe wij "De Heilige Oorlog" moeten verstaan. Daarover schrijft Bunyan zelf in zijn Voorwoord. In het kort tekent hij wat we verwachten kunnen. Eerst wordt ons de gelukkige staat van Stad Mensziel (de mens) getekend in haar oorsprong. Dan wordt uitgelegd hoe die gelukkige stad zo diep ongelukkig is geworden door eigen schuld, maar ook zo Gode vijandig gezind werd. Ze is moedwillig in handen van Diabolus (de duivel) gevallen. Daarna wordt verklaard hoe El-Shaddai (God de Vader) gedachten des vredes had en Zijn eigen Zoon Immanuël (God de Zoon) overgaf om die stad te redden. Maar in plaats dat die stad daarover zeer verheugd was, heeft ze zich verzet tot het uiterste en gaf ze zich niet over. Alleen door het wonder van vrije genade is de stad uiteindelijk ingenomen door het werk van de Oppergeheimschrijver (de Heilige Geest).

Zo kon Immanuël intrek nemen in de stad en Zijn heerlijkheid openbaren. Maar ach, de strijd was niet voorbij. In de stad kwam zoveel verval dat Diabolus met zijn diabolisten nog danig tekeer gingen. Bunyan schrijft: 'U hebt nu al lang genoeg in het portaal van dit boek gestaan (...). Denk eraan dat het boek in beeldspraak geschreven is. De kans is groot dat u in de uitleg van de verborgenheden dwaalt. U kunt de uitleg van moeilijke gedeelten in een voetnoot vinden. Dat is de sleutel, waarmee de geheimen ontraadseld kunnen worden. De sleutel ligt in het raamkozijn. Wees gegroet! Bedenk de ernst van

beeld: Bunyanstichting

dit boek! Misschien dat men straks uw doodsklok luiden moet!

Stad Mensziel

Bunyan tekent eerst de oorsprong van Stad Mensziel. In wel zeven voorrechten laat hij ons de 'staat der rechtheid' zien. Tot onze overdenking! Hopelijk tot bekering! Want, geliefde lezer(es), het is goed om te overdenken waar wij vandaan komen. Zo is het immers nu niet meer? Hopelijk ook tot onderwijzing. Want de Heere brengt Zijn kinderen terug naar het paradijs om ze te leren hoe goed en recht ze uit Zijn handen zijn voortgekomen. De *ligging* van Mensziel valt op: tussen twee werelden, namelijk de tegenwoordige en de toekomstige wereld. Ze is dus geschapen voor een eeuwigheid! Daarom heet ze ook Mensziel! Weten wij het ook, lezer(es), dat we reizen naar een eeuwigheid? Dat we een kostbare ziel in ons binnenste omdragen? Ach, met ons verstand zullen we dat wel beamen. Maar aan de vruchten van ons leven is te zien dat we het niet geloven!

De Heere brengt Zijn kinderen terug naar het paradijs om ze te leren hoe goed en recht ze uit Zijn handen zijn voortgekomen.

Als Gods Geest zaligmakend werkt, worden deze twee zaken werkelijkheid: ik heb een ziel en ik reis naar de eeuwigheid. Mocht dat ons leven eens bezetten, voor het eerst en opnieuw! Wat zouden tijdelijke zaken onze belangstelling weinig hebben en wat zouden we ons meer bekommeren over onze arme ziel op reis naar de eeuwigheid. De *Bouwmeester* van de stad draagt de Naam El-Shaddai. Hij is de Almachtige en Algenoegzame. Hij heeft die stad gebouwd

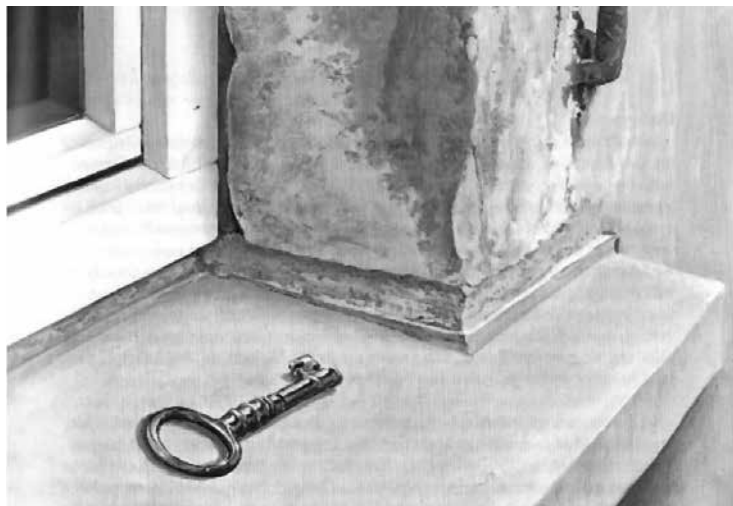
om Zijns Zelfs wil en tot Zijn eer. Hij heeft die stad bedoeld om Zich erin te verlustigen! Daarom heeft Hij ook een Goddelijk recht op de stad. En dat recht zal Hij ook laten gelden.

Wat moest het ons, geliefde lezer(es), diep verootmoedigen! Eenmaal zal de Almachtige om Zijn recht komen in ons leven, en... wie kan dan bestaan?

De *heerlijkheid* van de stad was merkbaar bij iedereen. Het had zo'n grote plaats in het heelal, dat zelfs de engelen zich erover verwonderden en verblijdden, omdat de rust en de vrede die er in de stad heersten uitblonken tot eer van de Bouwmeester. Ja, zo is de mens geschapen als een kroonjuweel van de schepping! Wat een heerlijkheid straalde er toen van Adam en Eva af. Daarom wordt weleens gezegd: we zijn van koninklijke afkomst. En zo is het ook. Maar des te schrijnender dat zulke 'koningen' zich nu liggen te wentelen in een vreselijke doodstaat, in een riool van zonden en misdaden.

De *muren* van de stad waren zo vast en zo sterk dat het de stad ondoordringbaar maakte. Niemand kon zomaar de stad binnendringen, zonder dat er eerst toestemming van de inwoners verkregen werd. O, wat heeft de Schepper die stad toch schoon gemaakt!

Wat een verschil, geliefde lezer(es), met óns leven. We zijn een opengebroken stad geworden, haar muren zijn vervallen en het roofgedierte heeft vrij spel. Dat lag niet aan de muren! Die waren sterk genoeg. Het lag wel aan de inwoners, zoals we de volgende keer hopen te overdenken. In het midden van de stad staat een beroemd en aanzienlijk paleis. Het wordt een kasteel genoemd, omdat daar bijzonder de Bouwmeester wonen wil. Die plaats is voor Hem alleen. Bunyan wijst ons op Prediker 3:11: 'Hij heeft de eeuw in hun hart gelegd'. Uit het hart zijn de uitgangen des levens. Het was en is de grote Schepper om ons hárte te doen.

beeld: Bunyanstichting

Rondom de stad vinden we vijf poorten: De oorpoort, de oogpoort, mondpoort, neuspoort en gevoelspoort. Ook deze poorten stonden onder nauw toezicht van de inwoners. Ze konden niet zomaar opengaan, dan alleen wanneer de inwoners toestemming gaven. Ze stonden onder de regering van de Bouwmeester en beantwoordden geheel aan Zijn doel. Alles in de staat der rechtheid sprak van Gods eer en heerlijkheid!

En dan tenslotte de vele voorrechten van de stad Mensziel. Er was altijd voorraad, dus geen gebrek. Er waren voortreffelijke wetten, waardoor alles in rust en vrede leefde. Er was niet één verrader in de stad, zodat men niemand hoefde te wantrouwen. En alles en iedereen in de stad was verzekerd van de steun en bescherming van de Bouwmeester en Mensziel was Zijn vermaak.

En nog kan Bunyan ons niet tekenen hoe goed Gods Mensziel was in de staat der rechtheid. Gods Woord zegt: 'zeer goed'. Onze kanttekenaar zegt: 'Om des te beter uit te drukken de grootheid en treffelijkheid van dit werk, alsook het uitnemende welgevallen Gods, hetwelk Hij gehad heeft in al Zijn werk, en inzonderheid in het schepsel der mensen'.

Wat kreeg Bunyan een helder zicht toen hij werd door Gods Geest verlicht. God voert Zijn Mensziel door de strijd op goede grond naar d' eeuwigheid.

Wat was Stad Mensziel rijk bedeeld, met een wijs, recht en heilig beeld! Zij leefde tot des Heeren eer en lag in rust en vrede neer.

(wordt vervolgd)

De brief aan Titus

Hoofdstuk 2:11-13

De zaligmakende genade

Paulus geeft in vers 11 de reden waarom Titus alle mensen moet vermanen dat zij zich godzalig zullen gedragen. De reden is dat de zaligmakende genade van God aan hen verschenen is. Hiermee is bedoeld de leer van de genade Gods ons door Christus bewezen en in het Evangelie vervat (kanttekening 29).

ds. M. Karens,
Middelburg

An alle mensen! De apostel wijst hiermee op allerlei mensen, ouden en jongen, zelfs slaven. Juist deze genade is overvloedig voor de grootste van de zondaren. Vraag het maar aan Paulus zelf (1 Tim. 1:13-16). 'Verschijnen' ziet op iets wat verborgen was. Dit woord staat in het Grieks met nadruk vooraan in de zin. Gods genade in Christus is 'verschenen', is openbaar geworden in de volheid des tijds. Verschijnen heeft ook iets van: schijnen in de duisternis. Zo verscheen de zaligmakende genade door Jezus Christus in de ellende en de donkerheid van deze wereld. Hij zegt: Ik ben het Licht der wereld. Maar uit onverdijnde gunst, uit vrije genade, is deze Zon der gerechtigheid ook opgegaan in de duistere harten van Gods kinderen op Kreta. Weet u persoonlijk wat genade is? Dan heeft u geleerd door het overtuigende en ontdekkende licht van de Geest dat u verloren ligt. Dat u al Gods geboden zwaar en dikwijls hebt overtreden en niet één gebod gehouden hebt. Dat u naar het rechtvaardig oordeel van God de eeuwige dood hebt verdiend. Maar genade leert ook roepen om genade! 'Ik zal mijn Rechter om genade bidden'. Om zo het wonder te mogen ervaren dat God in Christus genade wil bewijzen op grond van verdiensten. Nee, niet van u, maar door zaligmakende genade, die geopenbaard wordt door de Zoon van God. Hij wil verschijnen tot vreugde van verlorenen. Waartoe is de zaligmakende genade Gods verschenen, op Kreta, maar ook in uw leven, kind van God? Twee zaken: een onderwijzing (paideuosa - opvoedend) tot een heilig leven (vers 12), en ver-

- 11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen.
- 12 En onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld;
- 13 Verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus;

wachting en zalige hoop voor de toekomst (vers 13). Zaligmakende genade en goede werken (heiligmaking) horen bij elkaar. De Bron van rechtvaardigmaking en heiligmaking is Christus! De vruchten van deze reddende en heilbrengende genade van God in Christus komen openbaar. Negatief en positief! In het verzaken (er 'nee' tegen zeggen) van twee dingen: de goddeloosheid en wereldse begeerten (1 Joh. 2:15-16), die in de wereldse en onwedergeboren mensen gevonden worden... en heersen (kanttekening 32). Ook een wedergeboren zondaar weet van de boosheid die hem altijd aankleeft, weet van wereldse begeerten, maar strijdt ertegen. Beproof uzelf maar: of de zonde ons (be)heerst, of dat wij begeren die te verzaken door de kracht van Christus?

Paulus noemt ook de andere kant van de heiliging. In deze tegenwoordige wereld (Grieks: aion, dat wil zeggen: de boze tijd waarin wij leven) komt de ontvangen genade openbaar in drie kenmerken: matig, rechtvaardig en godzalig. Matig (de maat houden) voor onszelf, rechtvaardig tegenover onze naaste en godvrezend ten aanzien van God.

Het leven van de ware gelovigen voltrekt zich tussen twee verschijningen van Christus. Tussen 'is verschenen' in het vlees (vers 11) en 'zal verschijnen' op de wolken (vers 13). Zij hebben Gods gunst en genade ervaren in de openbaring van Jezus Christus en hopen op Zijn volmaakte heil. Zij verwachten - met een vaste en gelukzalige hoop - de komst van de Heere Jezus Christus in grote heerlijkheid en glorie op de wolken van de hemel.

Hoedanig is uw leven? Is er een gegronde (!) hoop en een levende (!) verwachting voor de eeuwige toekomst? Dat kan alleen als u eerlijk voor God mag weten hoe de Zaligmaker Jezus Christus uw eigendom is geworden - onze Zaligmaker!

(wordt vervolgd)

Bijbelteksten op een paleis

Veel Duitse steden zijn in de Tweede Wereldoorlog zwaar gebombardeerd. Dat gold voor Dresden en Hamburg, maar ook voor de hoofdstad Berlijn. Veel oude kerken en andere monumentale gebouwen werden zwaar beschadigd. In de loop der jaren is echter weer heel wat hersteld, al moest men het soms van de grond af aan opbouwen.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

In Berlijn wordt de laatste hand gelegd aan de herbouw van het vroegere stadspaleis van de Pruisische koningen.

Zo wordt in Berlijn de laatste hand gelegd aan de herbouw van het vroegere stadspaleis van de Pruisische koningen. In de communistische tijd had men de uitgebrande restanten opgeblazen die na de oorlog nog over waren. Tien jaar geleden is met de herbouw begonnen.

De blikvanger van het paleis was de monumentale koepel, waar niet alleen een groot gouden kruis op stond, maar ook een tweetal Bijbelteksten in kolossale letters. Die teksten waren destijds door koning Friedrich Wilhelm IV zelf uitgekozen. Het betrof een combinatie van Handelingen 4:12 en Filippenzen 2:10: 'De zaligheid is in geen ander, er is ook geen andere naam aan de mensen gegeven dan de Naam van Jezus, tot eer van de Vader, opdat in de Naam van Jezus zich zal buigen alle knie dergenen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn'.

Getuigenis

Dat was een mooi en duidelijk getuigenis in het centrum van de Duitse hoofdstad. Wat zou de Pruisische koning daartoe bewogen hebben? Was hij zozeer door-

drongen van de waarheid van Gods Woord, dat hij op die manier daarvan wilde getuigen? We moeten het verleden niet te mooi maken. Verbondenheid met kerk en godsdienst hoorde vroeger gewoon bij het openbare leven, zeker voor een vorst. Erg diep zat dat meestal niet.

Zeker in de Duitse geschiedenis werden staat en kerk, troon en altaar vaak lichtvaardig met elkaar verbonden. De godsdienst diende vooral ter ondersteuning van de dynastie en het staatsbestel. Of is hier sprake van de invloed van de rechtzinnige en begaafde hofprediker Friedrich Wilhelm Krummacher, die eerder in Elberfeld predikant geweest was? Van de broer van de koning, de latere keizer Wilhelm I, is in ieder geval bekend dat hij wekelijks onder zijn gehoor zat.

Weerstand

Bij de herbouw van het paleis heeft men die Bijbelteksten opnieuw aangebracht. Dat was aanvankelijk lang niet zeker. Zowel die Bijbelteksten als het kruis riepen veel weerstand op. Want inmiddels is Duitsland een volstrekt gesecculariseerd land. Misschien iets minder dan Neder-

land, maar het zal niet veel schelen. Waarom anno 2020 een kruis op zo'n openbaar gebouw? Wellicht worden de moskeeën in Berlijn tegenwoordig beter bezocht dan de kerken. En die Bijbelteksten getuigen toch wel van een grote mate van intolerantie. Die claimen overduidelijk de exclusiviteit van het christelijk geloof. Jezus als de enige weg naar het heil! Geen andere naam onder de hemel gegeven! In veler oog kan dat tegenwoordig niet meer. In de Bijbelboeken Spreuken en Prediker komt men allerlei teksten tegen die veel niet-christenen kunnen waarderen als uitspraken die algemeen menselijke wijsheid bevatten. Als zulke teksten op die paleiskoepel vermeld zouden staan, was er waarschijnlijk niet zoveel verzet geweest. Maar nu ging het onmiskenbaar om teksten die de kern van het Evangelie verwoorden.

Bisschop

Dat Duitse moslims en ook veel gesecculariseerde Duitsers zich stoten aan die Bijbelteksten op het herbouwde stadspaleis, kan men begrijpen. Dat een Berlijnse rabbijn die teksten weg wil hebben, is ook te plaatsten. Hier botsen immers het christendom en het Joodse geloof. Erg is wel dat ook vanuit de kerk kritiek komt. De Berlijnse bisschop van de Evangelische Kerk in Duitsland, de grote lutherse kerk, vond dat zulke intolerante exclusiviteitsaanspraken gevaarlijk waren. Gelukkig zou er naast het paleis ook een gemeenschappelijk huis komen voor alle godsdiensten. Dat maakt wel duidelijk hoezeer men in deze kerk weggegroeid is van de Bijbelse leer. De kerk zou er dankbaar voor moeten zijn dat men bij de herbouw van het Berlijnse stadspaleis niet om het christelijke verleden heen kon. Zeker waar het gaat om zulke sprekende Bijbelteksten. Overigens zien we ook in Nederland dat kerken zich graag aanpassen en vooral geen aanstoot en ergernis willen geven. Als het gaat om de versoepeling van de coronamaatregelen waren veel kerken benauwd om het grote belang van de eredienst te beklemtonen. Men zou eens kunnen gaan denken dat zij een voorrangspositie willen claimen! Laten de warenhuizen en de horeca daarom maar voorgaan. Kennelijk zijn zij zelf ook niet meer doordrongen van het gewicht van de boodschap die zij zouden moeten brengen. Een exclusieve boodschap inderdaad. De boodschap van de enige Naam Die onder de hemel gegeven is.

Nijmegen [3]

In de jaren zestig woonde de familie Driessen, afkomstig uit Apeldoorn, in de Nijmeegse wijk Hatertse Hei. Een zoon uit het gezin, de Bennekomse leerkracht G.J. Driessen, herinnert zich de lange fietstochten naar de zaal waar de kleine Gereformeerde Gemeente haar diensten hield.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Andere gemeenteleden woonden nog verder weg. 'Met name rondom Groesbeek woonden een paar gezinnen waarvan de man bij de douane of de rijkspolitie werkzaam was,' zegt Driessen. 'Ik herinner me het gezin van Mart van Dijk, later verhuisd naar Vlissingen. Mijn vader heeft tot het overlijden van dit echtpaar contact met hen gehad. Hun gezin telde ook een aantal kinderen en op zondag zochten we elkaar regelmatig op. Het kwam nogal eens voor dat schippers de diensten bezochten. Bij ons kwamen militairen over de vloer. In Nijmegen was toen een opleidingskazerne voor de luchtmacht. Ook jongens uit de Gereformeerde Gemeenten kwamen daar terecht om hun dienstplicht te vervullen. Ze vonden doordeweeks een gastvrij onthaal bij mijn ouders.

Ik kan me nog herinneren dat mijn vader als collectant met de lange stok rondging. Zeker als er een enkele keer op zondag een predikant was, zat het zaaltje behoorlijk vol. Je zag de stok dan steeds verder buigen. Bij mijn weten is het ook eens voorgekomen dat de 'hengel' brak, wat de nodige hilariteit opleverde.

In Nijmegen waren de protestants-christelijke scholen al behoorlijk verwaterd. De gelijkenis van de verloren zoon werd in een 'geactualiseerde' versie verteld: een nozemachtig type op een Harley Davidson raakte tijdens een kroegentocht aan lager wal. Later heb ik het als een groot gemis er-

Van 1948 tot 1969 werden de kerkdiensten gehouden op Berg en Dalseweg 38.

varen dat ik zo weinig psalmversjes kende'. Reformatorisch onderwijs was er in de omgeving niet, en dat was voor sommige leden aanleiding om naar elders te vertrekken.

In de file

Op 1 juni 1969 verhuisde de gemeente van Berg en Dalseweg 38 naar de Adventkapel van de Zevendedagsadventisten (Graadt van Roggenstraat 28).

Er werd alleen 's zondagmorgens nog kerk gehouden. Driessen: 'Met een zekere

regelmaat woonden we een middagdienst in Arnhem bij, maar mijn vader was er niet over te spreken als we dan op de A325 in de file kwamen te staan.

Ik was een jaar of tien toen mijn ouders besloten te verhuizen. Over niet al te lange tijd zou ik naar de catechisatie gaan en mijn vader zag het niet zitten om daarvoor steeds naar Arnhem heen en weer te rijden. We zijn toen verhuisd naar Dodewaard en gingen in Opheusden kerken. Voor de gemeente van Nijmegen was ons vertrek een flinke aderlating: twee leden en vier doopleden minder'.

Organist M.C. Verbeek (1943-2010) verhuisde in 1971 ook naar Dodewaard. Later was hij organist in Opheusden en Gouda en diaken en ouderling in Nunspeet.

Opgeheven

Vanaf september 1969 werd Nijmegen niet meer genoemd in de classisnotulen, ook niet bij de afwezige gemeenten. In februari 1971 was ouderling Verbeek echter weer present. Hij was in Nijmegen toen de enige ambtsdrager. Een Nijmeegs gemeentelid vroeg de classis om de gemeente bij Arnhem onder te brengen, maar dat wees de vergadering af. Verbeek kreeg wel het advies 's zondags weer een tweede dienst te gaan houden.

Het einde was echter in zicht. Kand. D. Rietdijk werd op 28 juli 1971 tot consulent benoemd, maar dat is hij vanaf zijn bevestiging in Veenendaal op 1 september maar heel kort geweest: op 3 september droeg Verbeek de bezittingen van de Nijmeegse gemeente over aan ds. Rietdijk en ds. C. de Ridder.

Op 14 oktober meldde De Saambinder: 'De godsdienstoefeningen van onze gemeente in Nijmegen moesten voorlopig worden gestaakt in verband met het feit dat een zeer groot deel van de leden naar andere plaatsen in het land verhuisde. De opkomst werd daardoor zo gering dat het niet meer mogelijk bleek met de zondagen weekdiensten verder te gaan. Nadere berichten omtrent deze gemeente volgen'. Die volgden echter niet. Wel vermeldde hoofdredacteur ds. K. de Gier in zijn terugblik op het jaar 1971: 'De kleine gemeente te Nijmegen werd opgeheven omdat door verhuizing vele leden dichterbij Arnhem en Opheusden kwamen te wonen en zij daar gemakkelijker ter kerk konden gaan'. Verbeek werd lid in Opheusden. Ongeveer een jaar voor zijn overlijden verhuisde hij van Nijmegen naar bejaardentehuis Elim in Barneveld.

(slot)

Het drama van Anne Hutchinson

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

De puriteinen hoopten iets van het Koninkrijk Gods te zien neerdalen in de Nieuwe Wereld. Het nieuwe Engeland was echter nog niet het nieuwe Jeruzalem.

Onbekeerden, schijngelovigen en avonturiers waren meegerisd op de schepen die de Atlantische Oceaan overstaken. En bij de echt bekeerde mensen was de oude Adam meegerisd. De waarheid werd wel gehoord aan de oostkust van Amerika, maar ook dwalingen staken de kop op. Dat bleek al na zo'n tien jaar. Het kwam tot een hoogtepunt in het drama van Anne Hutchinson.

Kritiek op de prediking

Anne was een begaafde, welsprekende vrouw die goed thuis was in de theologie. Samen met haar man William was ze in 1634 gearriveerd in Boston, waar ze zich zette onder de prediking van John Cotton. Ze kende hem nog uit Engeland en had grote bewondering voor hem. Hij preekte immers de volheid van het genadeverbond en de vrijheid in Christus? Minder achtting had zij voor mannen als John Wilson, Thomas Hooker en Thomas Shepard. Hen vond zij te wettisch. Als verloskundige werd Anne bekend in heel de stad. Haar

naam was op veler lippen, vooral toen ze gezelschappen bij haar aan huis begon te houden. Op die bijeenkomsten herkauwde zij de preken van Cotton en voegde er het nodige aan toe. Ze moest niets hebben van het opwekken tot plichten. Ook het voorbereidende werk van de wet tot overtuiging van zondaren vond geen genade in haar ogen. Bij de christen is immers van geen wet sprake, niet als tuchtmeester tot Christus en evenmin als leefregel der dankbaarheid. De Geest verenigt een mens met Christus en verzekert hem meteen ook van de zaligheid. Een wedergeborene heeft de wet niet meer nodig. Van strijd tegen de zonde wilde Anne ten diepste niet weten. Een christen is immers verlost van de wet en leeft alleen uit Christus.

Zo sprak zij maandenlang en het getal van haar toehoorders breidde zich uit. Gaandeweg begon zij andere predikanten op de korrel te nemen en hen voor fari-zeërs en leraars der wet uit te maken. Woorden als berouw, zelfverloochening

en ootmoed stonden niet in haar dunne woordenboek.

Onrust in Boston

Het optreden van Anne Hutchinson leidde tot grote onrust in de gemeenten, met name in Boston. Een geest van verzet verbreidde zich door de gehele kolonie. Eerder reeds was een zekere Roger Williams verbannen vanwege antinomianse leringen, ditmaal was het een vrouw die een bedreiging vormde voor de eenheid van de gemeenschap. Om die reden ging de General Court zich ermee bemoeien, samen met enkele predikant-afgevaardigden. Laatstgenoemden gingen eerst het gesprek aan met hun collega Cotton. Kennelijk waren er onderlinge verschillen die nu eens duidelijk moesten worden. Cotton verontschuldigde zich door te zeggen dat hij niet wist dat Anne zijn medebroeders 'dienaren van het werkverbond' had genoemd. Wel wist hij dat zij hen vergeleek met de apostelen vóór de hemelvaart, als onervaren discipelen die nog met hun ene been in het oude verbond stonden. Bij verdere vragen op dit punt hield Cotton zich wat op de vlakte (zie Alan Heimert & Andrew Delbanco, "The Puritans in America", pag. 156-163).

Theologisch gezien stond Cotton dichtbij Anne Hutchinson. Hij wilde niet weten van enig levensbeginsel in de mens vóór de bewuste geloofsvereniging met Christus. Ook was hij beducht voor het noemen van kenmerken. Wel geloofde hij dat degenen die reeds in Christus zijn uit hun heiligmaking een nadere verzekering van hun zaligheid kunnen verkrijgen. Hij nam afstand van de meer extreme opvattingen van zijn zogenaamde wapendraagster. Ook wilde hij beslist geen antinomian zijn. Hij handhaafde de noodzaak van een leven van bekering en boetvaardigheid, maar dan als vrucht van de rechtvaardiging.

Uitspraak van de overheid

Toen Anne Hutchinson zelf werd ondervraagd, stelde zij zich allesbehalve ootmoedig op. Ze beriep zich zelfs op rechtstreekse 'openbaringen van boven', hetgeen haar op de beschuldiging van geestdrijverij kwam te staan. De burgerlijke overheid (de General Court) bepaalde dat zij het land moest verlaten en vervolgens deed de kerkelijke overheid (middels de Synode van Cambridge) haar in de ban. En zo kwam een einde aan een drama dat eens te meer liet zien dat ook Nieuw Engeland het land der ruste niet was.

(wordt vervolgd)

Anne Hutchinson hield bij haar thuis gezelschappen.

Boekennieuws

"Geoeffend in de genade. Uit het leven van tien godvrezende mannen"; J. Mastenbroek, uitg. Den Hertog; 195 pag., € 16,50.

Geoeffend in de genade. Uit het leven van tien godvrezende mannen

"Moeders in Israël" heette het boek waarin J. Mastenbroek vorig jaar levensschetsen van tien godvrezende vrouwen bundelde. Nu is er een boek over tien mannen, "Geoeffend in de genade".

De verhalen zijn afkomstig uit eerdere boeken van de Goudse oud-ouderling en uit het blad Oude Paden. Mastenbroek schrijft over prof. G. Wisse en ds. B. Huisman, die beiden in 1957 overleden. Over vijf ouderlingen uit de Gereformeerde Gemeenten: H.G. Bock (Rotterdam-Centrum; grootvader van de auteur), A. van Bochove sr. (Nieuw-Beijerland), H. Duijster (Veen), J. Elenbaas (Sint Annaland) en E. Kooijmans (die diende in Rotterdam-Centrum, Dordrecht en Rotterdam-Zuid). Ook een ouderling uit de Oud Gereformeerde Gemeenten wordt beschreven. Hij heette C. van der Hoeven, maar de Nieuw-Beijerlanders noemden hem anders: Kees Kraak.

Daarnaast is er aandacht voor twee mannen die niet in een kerkelijk ambt dienden, maar wel in het ambt aller gelovigen: J. van Vliet uit buurtschap Bonrepas in de Krimpenerwaard; hij was de grootvader van ds. Chr. van Dam. En J.M. Uijl uit Poortvliet, die een eeuw later leefde.

'Alle tien mochten uit soevereine genade behoren tot de wolk der getuigen, die wij rondom ons hebben liggende', schrijft de auteur. Hij heeft hun levensgeschiedenis levendig en nauwkeurig opgetekend. Daarbij worden hun tekortkomingen niet verzwegen. Het gaat ook niet om die getuigen zelf, 'de doelstelling was om in de

levensschetsen vooral het werk des Heeren door te geven'. Er zijn rake uitspraken over deze mannen gedaan. Over ouderling Elenbaas: 'Zijn gebed ging altijd heel strak langs de Schrift'. Er zijn ook uitspraken van henzelf overgeleverd. 'Er zat klank in de bel!' zei ouderling Duijster toen ds. J.B. Bel in Veen had gepreekt. De predikant had een bemoediging juist nodig: 'Vertel er eens wat van, want voor mezelf heb ik maar een beetje staan rammelen'.

Prof. Wisse had een groot publiek als hij sprak of schreef. Ds. Huisman diende slechts een kleine, vrije gemeente. Ze hadden echter ook iets gemeenschappelijks. Ds. Huisman werd kort voor zijn overlijden bepaald bij: 'Gaat uit, de Bruidegom tegemoet'. Prof. Wisse sprak twee dagen voor zijn sterven over Jesaja 6: 'Want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen, gezien'.

L. Vogelaar, Scherpenzeel

"Vrouw uit Moab, het leven van Ruth", J. van 't Hul; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 128 blz.; € 14,90.

Vrouw uit Moab, het leven van Ruth

Voor de lezers van De Saambinder en het Reformatorisch Dagblad is J. van 't Hul als redacteur en scribent geen onbekende. Hij heeft een vruchtbare pen en schrijft op een heel toegankelijke wijze. Dit nieuw verschenen boek is een aanvulling op een serie met geschiedenissen van Bijbelse personen. Zo verschenen van zijn hand waardevolle boekjes, onder meer over Elia, Elisa, Noach, Izak, Johannes de Doper, de discipelen en Nehemia.

Over het Bijbelboek Ruth zijn al heel veel boeken verschenen. De kleine boekrol van Ruth maakt deel uit van de gouden draad die door het hele Oude Testament loopt, namelijk de komst van de Christus der Schriften. In veertien hoofdstukken beschrijft de auteur de leiding van Israëls God in het leven van een vrouw uit Moab. Zijn taalgebruik is eerbiedig, eenvoudig en aansprekend. Hij vertelt de bekende geschiedenis helder met lijnen naar de actualiteit van vandaag. Hoofdstukken dragen titels als: 'Asielzoekers in Moab' en 'Gesprek bij de grens'.

Naast de Heilige Schrift als hoofdbron, met de kanttekeningen, worden waardevolle citaten van allerlei theologen uit het verleden toegevoegd, zoals Henry, McCheyne, Kohlbrugge, Dächsel, Pink en Spurgeon.

Al lezende - dat gaat heel gemakkelijk - kom je bekende en onbekende zaken tegen, die het overdenken waard zijn. Momenten uit het leven van Ruth die dienen tot onze waarschuwing (Orpa)

en ook tot bemoediging in het leven der genade. De persoonlijke vraag moet bij het lezen zijn: ken ik ook mijn afkomst, weet ik van zo'n leiding, zo'n geloofsbelijdenis en zo'n Losser?

Van harte wil ik dit boek aanbevelen voor jongeren en ouderen. Een mooi geschenkje als binnenkort geloofsbelijdenis mag en kan worden afgelegd. Het is geschikt voor persoonlijk gebruik, maar ook heel bruikbaar op verenigingen en voor Bijbelstudiegroepen.

Ik citeer de slotzin: 'Wie is nu de hoofdpersoon in dit kleine Bijbelboek? Naomi, Ruth, Boaz of Obed? Geen van hen is hoofdpersoon. De Hoofdpersoon, ook al wordt Zijn Naam niet genoemd, is Jezus, de grote Davidszoon, de Immanuël, de Losser, de Knecht des Vaders, de meerdere Obed, Die Zich niet geschaamd heeft voor een verre voormoeder uit Moab'.

ds. M. Karens, Middelburg

Kerknieuws

AFSCHIED DS. DE WAARD VAN NIEUWDORP

Op zondag 31 mei nam ds. A.J. de Waard afscheid van onze gemeente in verband met zijn vertrek naar Urk. Hij preekte in de afscheidsdienst over Hebrëeën 13:20 en 21: 'De God nu des vredes, Die den groten Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onzen Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehaaglijk is, door Jezus Christus, Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.'

Het thema voor de preek was: 'Afscheidswaarden van Paulus'. De eerste gedachte was: Het aanspreken in Gods naam.

Opmerkelijk dat Paulus hier begint met 'de God nu des vredes'. De mens heeft God als het ware de oorlog verklaard. Daardoor is het geen vrede meer zoals het in het paradijs was. En dan toch 'de God des vredes'. Voor-

dat er iets was, heeft het God liefd om Zich te verheerlijken in een verloren adams-geslacht. Er zal vrede verworven worden, wat niet meer kon. Hoe was dit mogelijk? Door het werk van 'onze Heere Jezus Christus'. Het bloed des eeuwigen testaments is gevloeid. Hij is de grote Herder, Die nooit beschaamd maakt.

De tweede gedachte was: Het begeren van Gods werk. 'Die volmake u in alle goed werk'. Paulus begeert hartelijk dat Gods werk gezien mag worden (kanttekening 48). God staat Zelf voor Zijn werk in. Waar Hij begon, daar voleindigt Hij ook. 'Hem welbehaaglijk'. Er komt in Gods kinderen een begeren om tot Zijn eer te leven. Dat kunnen ze zelf niet. Wanneer is het welbehaaglijk voor God? 'Door Jezus Christus!'

De derde gedachte luidde: Het besluit tot Gods eer. Het aanspreken van Paulus omvat een drie-enig God (kanttekening 49). Paulus begeert te eindigen in God Drie-enig, Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid!

Hij zal de eer ontvangen. 'Amen', het zal waar en zeker zijn. En daarom gaat Zijn werk voort. Opdat Hij alle eer zal ontvangen. Na de preek sprak ds. De Waard in hartelijk bewoordingen de gemeente toe. De Heere gaf een liefdesband. Veel dank voor de verdraagzaamheid. We mochten in alle rust arbeiden. Gemeente, de Heere schenke Zijn zegen, in Christus, door de Pinkstergeest. Vaart wel. Namens de classis Goes en de PS Zuid las ouderling Den Haan een afscheidsbrief van ds. D. de Wit voor. Ds. De Wit sprak daarin vanuit Lukas 17:7 tot en met 10. Als laatste sprak ouderling Den Haan dominee en mevrouw de Waard toe namens kerkenraad en gemeente, vanuit Jesaja 52:7: 'Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten desgenen die het goede boodschap!'. Die prediking heeft vrucht mogen dragen. Gode alleen de eer'. Ds. De Waard werd toegezongen Psalm 67:1 en daarna legde hij voor de laatste keer de zegen op de gemeente.

Kerkenraad Nieuwdorp

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK 2020

Blz. 221, Het adres van de scribe van de gemeente Meeuwen is met ingang van heden: J. Evertse, Laan 11, 4268 GL Meeuwen; telefoon en e-mail ongewijzigd.

Berichten

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Op vrijdag 5 juni ontving J. Butijn, lid van de Gereformeerde Gemeente te Ooltgensplaat, een koninklijke onderscheiding vanwege zijn jarenlange inzet als organist, bestuurslid

voor SGP Oostflakkee en leidinggevende van de +16 jeugdvereniging. Hij werd lid in de Orde van Oranje-Nassau.

We wensen hem, zijn vrouw en hun gezin van harte Gods onmisbare zegen toe en de er-

kenning van de Heere in alle wegen.
Kerkenraad Ooltgensplaat

EINDHOVEN ZOEKT ORGANIST

De Gereformeerde Gemeente te Eindhoven zoekt voor zondag 26 juli een organist. Wilt u op deze zondag om 10.00 en 16.30 uur de gemeentezang begeleiden, neem dan contact op met scribe T.J. van Leersum, tel. 0620-423535.

Kerkdiensten

ZONDAG 21 JUNI 2020

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem;
Aalst 9.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Apeldoorn 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Arnhem 10.30 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl;

Barendrecht 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen (in Dorpskerk) 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.00 uur ds. G.J. Baan; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. W.A. Zondag;

Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. W.A. Zondag; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur ds. H. Brons; Den Haag-Scheveningen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Deventer 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Dinteloord 14.30 uur ds. M. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht

10.00 en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; Eindhoven 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. E. Bakker; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 15.00 uur ds. J. van Laar; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Haamstede 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 16.30 uur ds. A. Vermeij; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Kapelle-Biezeling 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Leerdam 15.30 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 10.00 uur ds. A. Vermeij; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Marknesse 9.30 en 15.30 uur ds. E. Bakker; Meeuwen 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Melissant 14.30 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur stud. J. Beens; Naaldwijk 18.00 uur ds. M. Joesse; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Nieuwer ter Aa 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; Nieuwe-Tonge 19.15 uur ds. C. van Ruitenburg; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. S. Maljaars; Oostvoorne 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Poederoijen 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Poortvliet 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Puttershoek 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 9.30 uur ds. J. Driessen en 14.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. A. Verschuure en 19.00 uur ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30

en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 uur ds. G.J.N. Moens en 18.30 uur ds. A. Schot; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur stud. P.J. de Raaf; Spijkenisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Terneuzen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. S.W. Janse; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. J. de Kok; Waarde 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Wageningen 10.00 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 10.00 en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Wierden 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Zoetermeer 16.00 uur stud. J. Beens; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSdag 23 JUNI 2020

Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Oosterland 19.30 uur ds. A. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. W. Mouw; Uddel 19.30 uur ds. G. Pater.

WOENSDag 24 JUNI 2020

Barendrecht 19.30 uur ds. G. Beens; Den Helder 19.30 uur ds. E. Bakker; Dordrecht 19.45 uur ds. W.A. Zondag; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. J.B. Zippro; Hilversum 19.45 uur ds. L. Blok; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. van Manen; Krabbendijke 19.30 uur ds. A. Verschuure; Leiderdorp 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Nieuwe-Tonge 19.30 uur stud. J. Beens; Ooltgensplaat 19.30 uur stud. L. van der Kuijl; Opheusden 19.30 uur (voor de zending) ds. P.D. den Haan; Opperdoes 19.30 uur ds. M. Joesse; Oudemirdum 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Oude-Tonge 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; Poederoijen 19.30 uur ds. J. van Laar; Poortugaal 19.30 uur ds. F. Mulder; Puttershoek 19.30 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.W.S.

Mulder; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rotterdam-Centrum 19.45 uur stud. P.J. de Raaf; Sint Annaland 19.30 uur ds. C. Hogchem; Spijkenisse 19.45 uur ds. G.J. van Aalst; Stolwijk 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Westzaan 19.30 uur ds. W. Mouw; Woerden 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Zwolle 19.30 uur ds. K. Boeder.

DONDERDag 25 JUNI 2020

Alblasserdam 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. M. Joesse; Beekbergen (in Dorpskerk) 15.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A. Schot; De Valk-Wekerom 15.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Genemuiden 19.30 uur ds. W.J. Karels; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoogeveen 19.30 uur ds. G. van Manen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Kruiningen 19.30 uur (tijdrede) ds. K. Boeder; Melissant 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Tholen 13.30 uur (huw. bev.) ds. M. Blok; Waardenburg 19.30 uur ds. C. Hogchem.

VRIJDag 26 JUNI 2020

Beekbergen (in Dorpskerk) 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Scherpenzeel 13.15 uur (huw. bev.) ds. A. Verschuure.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 JUNI 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. J. Krijgsman en 15.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 11.30 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

NIEUW. Gezellig vakantiehuisje in Uddel op de Veluwe. 4 tot 6 pers. Incl. wasmachine en droger. Info: 06 51356365 of 06 40797669

Christen-en Christinnereis, Heilige Oorlog, Leven en sterven van meneer Kwaad. Als set € 60,00: www.ramshoorn.nl

"De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn."

2 Tim. 2:19b

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Randburg geeft met droefheid kennis van het plotselinge overlijden van onze diaken

Evert Willem Tijssen

in de leeftijd van 59 jaar.

Hij heeft onze gemeente sinds vorig jaar met de hem geschonken gaven als diaken mogen dienen.

De Heere gedenke de achtergebleven familie en dat deze roepstem hen tot eeuwig heil zou mogen dienen.

Namens de kerkenraad: J.B. Tijssen, preses
A.L. van Beest, scriba

Randburg, Zuid-Afrika, 12 juni 2020

CURSUS GODSDIENST ONDERWIJS

Voor de hbo-opleiding van de CGO zoeken we met ingang van D.V. 15 juli 2020 of zo spoedig mogelijk daarna een

secretaris m/v

Van de te benoemen secretaris m/v wordt verwacht dat hij/zij de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid onderschrijft en behoort tot de Gereformeerde Gemeenten. De functie vraagt flexibiliteit en accuraatheid en wordt vanuit huis verricht. Het betreft een aanstelling van gemiddeld ongeveer 10 uur per week. Een opleiding voor directiesecretaresse is noodzakelijk.

Uw sollicitatiebrief met c.v. kunt u tot uiterlijk D.V. 26 juni 2020 richten aan de directeur, dhr. W.M. van der Wilt, Paradijssepark 21, 2904 PA Capelle a/d IJssel, e-mail: wmvanderwilt@cgo.nu

Meer informatie over deze vacature kunt u vinden op de website:

www.cgo.nu/Hbo-opleiding/Vacatures

Ten bate van: nieuwbouw
Gereformeerde Gemeente
Beekbergen

J. van 't Hof

Vrouw uit Moab

Het even van Iouth

Op een legendarische manier was de Eeuwige Achterdoelende inwonster van de berg. Het is een verhaal, dat niet alleen de geschiedenis van een persoon (J. van 't Hof) en van zijn leven, maar ook de geschiedenis van de kerk en de wereld in het algemeen.

€ 18,40
nu € 14,90
overstorten

U kunt deze bestellen via
www.kerkbouwbekbergen.nl
daar kunt u een betaald bedrag aan de
opdrachtgever overmaken aan de kerkbouw.

HKS-Mediation, voor goed gesprek, als je er samen niet meer uitkomt, in je huwelijk, kerk of school.
www.hksmediation.nl

Aloë Vera pakket van Neolife:
Aloë Vera Gel - jeuk, wondjes, koortslijp
Hand&Body Lotion - droge handen, voeten. Komme 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl
kortingscode KV20AP

Logo of Ds. G. Voetiuschool Andel

JOIN OUR TEAM

Wil jij met een enthousiast team collega's werken aan Bijbels gefundeerd onderwijs, bied je graag Passend Onderwijs en vind je goede resultaten even belangrijk als de optimale ontwikkeling van kinderen?

Dan heb je de juiste school gevonden!
Het bestuur van de **Ds. G. Voetiuschool in Andel** zoekt een:

Leerkracht(en) bovenbouw (0,4-1,0 fte)

Kijk voor een uitgebreide omschrijving van deze vacature op www.endanwordjeleras.nl of neem voor informatie contact op met de heer W.H. Heerik via (0183) 44 77 80. Wij zien u graag bij het f.

Gefundeerd, betrokken, naar vermogen!

Rust. Natuur. Deluwe.

Camping

Kom kamperen.

Hoeve Kootwijk

www.hoevekootwijk.nl 0342 - 220022

Berichtje voor de kinderen:
kom je deze zomer lekker kamperen op onze **nieuwe camping De Solse Berg met Privé Sanitair** in Garderen? Ezeltjes, speeltoestellen, voetbaltafel, skelters en een zandbak! Of ga je in het bos bij de camping **een echte hut maken?** O ja, je mag misschien ook 's avonds samen met papa of mama een **kampvuurtje** maken. Boek je vakantie op SolseBerg.nl met **kortingscode SB25%KORTING**

Dringende oproep!

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

Basisschool Timótheüs is een kleine privéschool in Oosterend op het eiland Texel.

Er wordt op onze school lesgegeven aan ca. 15 kinderen in twee klassen: groep 1 t/m 4 en groep 5 t/m 8. Op de school wordt gewerkt met eigentijdse lesmethoden en leermiddelen. De leerkrachten worden ondersteund door een onderwijsassistente. Op dit moment wordt er gewerkt met een vierdaagse schoolweek.

Vanwege het aanstaande vertrek van onze directeur ontstaat er voor het komende schooljaar een vacature voor de functie van:

Directeur/leerkracht

Wilt u graag leiding geven aan een school, maar krijgt u vooral veel energie van het zelf staan voor de klas? Heeft het overdragen van de Bijbelse beginselen aan jonge kinderen de liefde van uw hart? Geeft u graag onderwijs zelf vorm en inhoud waarbij elk kind individueel de aandacht kan krijgen die het nodig heeft? Dan is deze baan wellicht iets voor u.

Wij bieden

- een kleine school met een fijne sfeer
- veel ruimte voor eigen inbreng
- gelegenheid tot nascholing en begeleiding
- salariering volgens CAO
- vergoeding van reiskosten of verhuizing
- werktijden in overleg

Wij vragen

- Hartelijke instemming met de grondslag van de school: Gods Woord en de Drie formulieren van Enigheid
- kerkelijk behorend tot de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland)
- ervaring in leidinggeven op een reformatorische basisschool

Meer informatie

Voor informatie kunt u contact opnemen met de huidige directeur van de school, dhr. H.W. de Mooij. Tel. nr. school: **06-83447455**, tel. nr. privé: **0318-517623**. Wij sturen u graag informatie toe over de school en voor een kennismakingsbezoek bent u van harte welkom. Ervaar hoe bijzonder het lesgeven aan kleine groepen leerlingen van verschillende leeftijd is!

Solliciteren

Voelt u zich aangesproken door deze advertentie? Reageren kan via e-mail: jstexel@kliksafe.nl. Of per post: stuur uw sollicitatie naar de secretaris van de Stichting tot het Verstreken van Onderwijs op Gereformeerde Grondslag te Oosterend, dhr. Jac. Stark, Cor Bremerstraat 25, 1794 AX Oosterend. Ook kunt u hem bellen voor praktische informatie: 06-12326452.

Zeer nette nieuwe kamer aangeboden in Waddinxveen, ca. 13m²,

met gezamenlijke douche-keuken-eetkamer-tuin-hal-schuur-wasruimte.

Kamer is ingericht en woning ook.

Voor meer info mail gerust:

harskamp-kamerverhuur@outlook.com

Te huur op camping Bergzicht in

Ommen: chalet, van alle gemakken voorzien, met mooi prieeltje. Nog een paar weken vrij. Voor info: 06 820 119 63

Bovenwoning te huur voor 1 pers. in buitengebied **Kootwijkerbroek**.
0342-745047

Verkoopmedewerk(st)er gezocht!

Wie wil graag ons team komen versterken in onze nieuwe kaas- en delicatessenwinkel te Zeist? Wij zijn op zoek naar iemand die ± 3 dagen per week beschikbaar is. Interesse gewekt? Stuur je motivatie met cv en pasfoto naar: zeist@alexanderhoevekaas.nl
Tevens zoeken wij nog een zaterdagkracht. De vacature sluit D.V. 29 juni a.s.

CURSUS GODSDIENST ONDERWIJS

Theologie studeren op hbo-niveau of de Bijbel lezen in de grondtaal?

Ben jij geïnteresseerd in **Theologie** op hbo-niveau?

Wil jij je pastorale vaardigheden verbeteren of misschien docent **Godsdienst** worden?

Bezoek dan eens een voorlichting van de CGO.

Wil je de **Bijbel in de grondtaal lezen**? Ook dan kun je bij CGO terecht.

Voor deze studies met duidelijke meerwaarde wordt voorlichting gegeven op **D.V. 24 juni**. Zie voor meer informatie over alle voorlichtingen: www.cgo.nu.

Van harte welkom!

Woudenberg/Scherpenzeel. Te huur op mini-camping "Klein Oudenhorst": 10-persoons vakantiehuysje (rolstoel-toegankelijk), sta-caravans met eigen sanitair en kampeerplaatsen.
Tel: 0640023232 www.kleinoudenhorst.nl

JOH. DE HEER

toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leegwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Julia's
baby- en kinderkleding

Onze winkellocatie tussen Harskamp en Kootwijkerbroek heeft voldoende, gratis parkeergelegenheid voor de deur. U kunt bij ons terecht voor bruilofts-, rouw-, doop-, zondagse- of schoolkleding. *Onze maten gaan vanaf 44 tot 176.*
www.juliaskleding.nl

Te huur stacaravan 6-8 personen
Camping in Elspeet. Vrij vanaf wk 33.
Voor meer info: 0620971347.

Te huur: ons mooi ruim chalet met veranda en eigen sanitair, 8 pers., **op camping Wolfskuylen.**
Week 31, 32, 33 en 36 bezet.
Tel. 0514-541210 of 0622981169

Thuis uw nieuwe vloer uitkiezen!
Enorme keuze PVC, Parket, Laminaat.
Afspraak maken? 06-19557166
info@devloerenkoning.nl

Vakantiehuisje Garderen (5 pers.) - *Welkom in onze knusse Boskamer!*
Als je de Boskamer binnenstapt, lijkt het alsof je het bos in komt. Met echte boomstammen en bosgroen geverfde muren hebben we de natuur naar binnen gehaald!
Kijk op SolseBerg.nl/boskamer
of bel 0577 723 245.

Boekhandel Van Velzen

Dorpsstraat 83 - Krabbendijkje
Tel. 0113-506173 / 501402

www.velzenbv.nl - ijmeeuwsen@velzenbv.nl

Voor Top Onions B.V. te 's-Gravenpolder is Green Career Consult op zoek, naar mensen die invulling wensen te geven aan de volgende vacatures:

- **Hoofd Productie (HBO)**
- **Inpak Operator (MBO)**
- **Mechanisch Monteur (MBO)**
- **Heftruckchauffeur (MBO)**

Met het oog op deze functies, zoeken wij gedreven en flexibel ingestelde personen, die met passie hun werk willen doen!

Voor meer informatie – waaronder de volledige vacaturetekst – kunt U contact nemen met:

Bart van Eikema Hommes, senior consultant agribusiness – Green Career Consult
Mailadres: bart.hommes@greencareerconsult.nl
Telefoonnummer: 06-53159483.

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

WILHELMINAHOF

NIEUW

30 zorggeschikte appartementen met gemeenschappelijke ontmoetingsruimte in Uddel.

WWW.WILHELMINAHOFUDDDEL.NL

Bekijk onze videoserie

**GODS
WOORD
GAAT
VOORT**

Aflevering 7
Ingeschakeld

Nelske van Ginkel
Cor Meijer
Marina Sinke
En u...?

**Vanaf 20 juni
online**

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

► zgg.nl/video

T.h. WEKEROM: vakantiehuis 2 pers.
Tel. 0318-461734

OMMEN, CAMPING BERGZICHT

Luxe 6 pers. stacaravan, met 3 slpk, douche, 2x wc, op familiecamping.
Nog vrij voor 18 juli en na 15 aug.
Van 22 t/m 29 aug. seniorenweek.
06-25044921 of 06-39799410

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

benieuwd
naar verkoopadvies en/of aankoopadvies in Amersfoort, Soest, Leusden, Hoevelaken of Nijkerk?

vraag een vrijblijvend kennismakingsgesprek aan

☎ 033 204 85 35 | visiemakelaardij.nl

visiemakelaardij

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse tel. 038-3332383

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Ben Nijhof tel. 0548-540053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos tel. 0577-401689

Natuurlijk verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

'Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren'

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

Laatste preken van JC Philpot 1 €12,50
William Gadsby 1-3 à €12,50
Preken van John Kershaw 1-2 à €19,50
hetbraambos.nl 078-6933783

MOOIE COLLECTIE ORGELS VAN DIVERSE MERKEN
RUIIME ERVARING IN ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSEL	KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55	OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSEL	4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Cursussen Oudvaders

Lees: Comrie, Flavel, Van der Groe, Immens, Boston, John Owen, Teellinck. e.a. eens.

Lees/ studeer in eigen tempo

Aan de hand van vraag en antwoord
Zo eigent u zich een boek echt toe

Voor meer info of cursussen zie de website
Vraag een gratis brochure aan.
tel. 0118-583025 /0172-532796

HOEKMAN

Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels en stoelen** voor **kerk, vergaderzaal of consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit en jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

begravenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan
Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

'NATUURLIJK, IK LIET JOU JE GANG GAAN EN TELEVISIE INTERESSEERT MIJ NIET. MAAR HIER LEVEN WE MET Z'N VIERN. ZOALS MARJA MET JOU REKENING MOET HOUDEN, MOET JIJ MET MARJA REKENING HOUDEN. DROOG MAAR GAUW JE TRANEN EN WEES WEER M'N VROLIJKE ELSKE'.

Elske had niets meer gezegd. Wat had het voor zin? Marja gelooft niet in de Bijbel, maar... vader ook niet. Het was voor Elske een nare zondag geworden. Nu ze aan alles terugdenkt, ook aan Heleens brief, voelt ze zich weer zo wonderlijk. Vreemd, toen ze samen met vader in de grote stad woonde, vond ze alles verschrikkelijk, maar nu zou ze nog liever daarheen terug willen dan hier blijven. In de stad dronk vader, en dat was erg, maar als hij daarmee gestopt zou zijn, en als zij groter werd, wat hadden ze het dan fijn kunnen hebben.

Het is niet alleen dat ze zich hier zo eenzaam voelt, maar ook dat ze heimwee heeft. Heimwee naar iets wat ze soms zelf niet begrijpt. Was het dan een saai leven, zoals zij had? Helemaal niet! Maar waarom was moeder dan weggelopen? Zij vond het vast wel saai.

Elske hoort een deur dichtslaan. Ze hoort vaders vrolijke stem en Tessa schatert. Vader gaat nu natuurlijk met Tessa naar beneden. Tessa op vaders schouders... En zomaar denkt Elske: Papa is hier jonger geworden. En... zij is jaloers. Als vader Marja een zoen geeft, ergert ze zich. Als Tessa op vaders schoot zit, kan ze dat niet aanzien. Vader is niet meer van haar alleen, hij is nu ook van Marja en Tessa. Is hij voor haar dan niet meer haar eigen, lieve vader, van wie ze zoveel houdt? In haar hart moet ze bekennen dat vader voor haar nog precies dezelfde is als toen ze samen waren.

Eigen schuld?

Wie heeft Rome in het jaar 64 in brand gestoken? Volgens keizer Nero: de christenen. Aan wie gaf Hitler de schuld van alle ellende? De Joden, weg ermeel!

Hoe kwam corona in de wereld? Amerika geeft aan China de schuld en Iran aan Israël. Men zoekt een stok om de hond mee te slaan, de zondebok. Op het schoolplein vroeg de meester het vroeger al: wie is begonnen? De ander natuurlijk... En als iets mislukt omdat je zelf blundert, heet het: eígen schuld!

De Bijbel kent dat ook wel. Adam gaf Eva de schuld en Eva de slang. Ten slotte kreeg God de schuld... Maar wie waren er ongehoorzaam? Zijzélf. Hadden Jobs vrienden dan toch gelijk? Had Job alles aan zichzelf te danken? Ze oordelen te vlug en Job moet voor hen bidden om vergeving. De discipelen vragen: Heeft de blinde gezondigd of zijn ouders dat hij blind geboren is? Jezus' antwoord is verrassend: niemand speciaal, het zal uitlopen tot eer van God. En Hij maakt hem ziende.

Heeft U het nieuws al gehoord? De toren van Siloam is ingestort, achttien mensen omgekomen! En Galilese mannen die aan het offeren waren, zijn door Pilatus' soldaten gedood. Hun bloed is gemengd met het dierenbloed. Jezus vraagt de omstanders: Zijn deze dodelijke slachtoffers grotere zondaren dan anderen? Ik zeg u: nee, maar indien gij u niet bekeert, zult gij állen insgelijks vergaan (Lukas 13:1-5).

Eigen schuld? Als ik met één vinger naar een ander wijs, wijzen er drie naar mezelf (probeer maar). Met 'gij allen' spreekt de Heere Jezus jou en mij aan in het coronajaar 2020. Als ik mij niet bekeer, ga ik sterven zonder God, omkomen. Dan heeft niemand het meer gedaan. Dan vergaan wij allen door Gods toorn. Om éígen schuld, zegt de Heere Jezus. Daarom: 'Heere, bekeer mij'.

Ds. Labee over:

Wedergeboorte en de enge poort bij Bunyan

Vind de wedergeboorte in de Christenreis van Bunyan plaats in stad Verderf of bij de 'enge' poort? Moet ik zoeken naar 'hoe groot mijn zonden en ellende zijn' of moet ik naar dat 'poortje' zoeken?

De enge poort

Als de gewezen ketellapper en lekenprediker John Bunyan (1628-1688) deze vragen gekregen zou hebben, denk ik dat hij zéér verwonderd zou zijn geweest. En misschien had hij wel gezegd: 'Beste vraagsteller, maar waarom vraag je dat toch? Mijn boek is geen dogmatische uiteenzetting, maar een beschrijving van wat een zondaar wedervaart in wie de Heere gaat werken door Zijn Geest'. Dogmatiek was voor Bunyan gelóofsleer, waarin het ging om Godskennis, zelfkennis en Christus-kennis.

Terugkomend op de eerste vraag, Bunyan zou de enge poort verbonden hebben aan de wedergeboorte. Maar de invulling van dat begrip is wellicht anders dan wij dat zouden doen. Over die wedergeboorte heeft Bunyan - net als bijvoorbeeld ds. W. à Brakel - gezegd dat de meeste christenen niet precies weten wanneer ze wederom geboren zijn. Bunyan was een puritein, die graag spreekt over 'het voorbereidend werk van Gods Geest' in termen als 'ontwaking' en 'bekering'. Dogmatische onderscheidingen als levendmaking of wedergeboorte in engere zin moeten we bij hem niet zoeken. Veel gehanteerde termen (vroeger en nu) geven overigens verwarring en misverstaan. Een van onze vaders sprak dat 't meestal ook maar een woordenstrijd is.

Waar het om gaat is dit: als Bunyan Christen tekent in stad Verderf, vinden we een dodelijk ongerust adamskind. Een zondaar die met God en Zijn recht te doen krijgt en gebukt gaat onder een zware zondenlast. Ja, hij kan onder de vloek van de wet niet meer leven in het oude bestaan. Maar gewezen door Evangelist op het poortje, gaat hij op weg. Hij ziet niet het poortje, maar wel het lichtschijnsel. Dat we nooit zulke mensen de handen op moeten leggen zal duidelijk zijn! Buurman Gezeggelijk gaat ook mee, maar na de eerste moeilijkheid op de weg gaat hij terug naar stad Verderf. De weg die John Bunyan vervolgens tekent, zouden wij de

toeleidende weg tot Christus kunnen noemen. Dat pad kan heel verschillend zijn, zoals we uit de Christinnerreis wel kunnen weten. Philpot (1802-1869) zal ongeveer twee eeuwen later zeggen: 'Nadat de Heere onze zielen heeft levend gemaakt, gaan wij - om zo te spreken - onbezonnen voort, niet wetende dat er een Jezus is. Wij menen dat de weg ten leven is Gods geboden te houden; aan de wet te gehoorzamen; ons van zonde te reinigen; ons leven te veranderen en algemene heiligheid in gedachten, woorden en daden aan te kweken; en zo gaan wij onbezonnen in de duisternis struikelende voort, en gedurende al die tijd gaan wij geen stap voorwaarts...'. Het zal duidelijk zijn waarom Bunyan zo nadrukkelijk schrijft over die 'enge' poort! Daar heeft Evangelist hem op gewezen en dat is het eerste doel van de zoektocht van Christen. Dat is niet in tegenspraak met het vragen om (meer) ontdekking aan zonde en schuld. Integendeel, heel uitvoerig horen we van meerdere ontdekking aan de dwaasheid van Christen. Maar uiteindelijk ligt de spits bij het ingaan door de 'enge' poort.

Wie zou niet denken aan het woord van de 'Poortwachter' Jezus? 'Gaat in door de enge poort' (Matth. 7:13a). Laat daar geen misverstand over zijn: we zijn onder de wet óf onder de genade. Alléén diegenen worden zalig die Jezus Christus 'door een waar geloof worden ingelijfd en al Zijn weldaden aannemen' (Zondag 7, antw. 20).

Lezer(es), zult u niet rusten vóórdát u iets kent van uw zonden en ellende én het geheim van de verlossing in Christus Jezus?

De laatste poort

We willen daar nog wel aan toevoegen dat de 'enge' poort niet de 'laatste' poort is. Spurgeon (1834-1894) nam het Bunyan wat kwalijk dat hij het kruis niet naast de 'enge' poort plaatste. Daarbij meende hij dat men iemand niet naar de 'enge' poort moest verwijzen maar naar het kruis van Christus. Het is opmerkelijk dat Bunyan Christen laat ingaan door de enge poort met het pak op zijn rug en dat hij pas láter zicht krijgt op het kruis. Zonder dat hij het allemaal benoemt, kunnen we daaruit afleiden dat ook Bunyan oog heeft gehad voor de opwas in de kennis en genade van de Middelaar. Achter de 'enge' poort wil de Heere immers Zijn kinderen leiden en oefenen op die smalle weg naar de 'laatste' poort.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

